

MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Pierwsze półrocze 2013r.

Głównym celem niniejszego raportu jest analiza zawodów, na które istnieje popyt oraz takich, na które występuje na rynku pracy nadwyżka. Przez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie, natomiast przez zawód nadwyżkowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Raport dotyczący monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych powstał zgodnie z zaleceniami metodycznymi przekazanymi przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Opracowany raport przedstawia analizę skali i struktury bezrobocia rejestrowanego w Szczecinie w grupach i zawodach oraz popytu na pracę dla poszczególnych zawodów z punktu widzenia ofert pracy zgłaszanych do Powiatowego Urzędu Pracy w Szczecinie.

Przy przygotowaniu sprawozdania korzystano z danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Szczecinie oraz raportów opracowanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Analiza zawodów powstała zgodnie ze stanem na dzień 30.06.2013r. W tym okresie w rejestrach PUP Szczecin było 19368 osoby, w tym 9372 kobiety. Stopa bezrobocia w mieście Szczecin wynosiła 11,1%.

1. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW.

Statystyki pokazują jak zróżnicowana pod względem zawodów jest grupa osób zarejestrowanych. Najwięcej osób pozostających w rejestrach to bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych. W poniższej tabeli zawarto wykaz zawodów, w których liczba osób bezrobotnych jest wysoka.

T-I/P-1 Bezrobotni wg zawodów w powiecie m. Szczecin
Stan w końcu I – półrocza 2013r.

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	kobiety	w tym			
					absolwenci		powyżej 12 miesięcy	
					razem	kobiety	razem	kobiety
1.	000000	Bez zawodu	6438	2960	68	30	1576	753
2.	522301	Sprzedawca	1006	904	6	6	441	412
3.	331403	Technik ekonomista	539	469	3	3	225	199
4.	263102	Ekonomista	428	286	10	8	123	83
5.	722204	Ślusarz	344	4	0	0	141	2
6.	311504	Technik mechanik	320	8	1	0	105	4
7.	753105	Krawiec	247	239	1	1	94	91
8.	512001	Kucharz	231	116	0	0	66	42
9.	263204	Socjolog	152	117	7	6	39	31
10.	514101	Fryzjer	142	137	1	1	45	45
11.	235107	Pedagog	142	126	10	10	40	36
12.	911207	Sprzątaczką biurowa	137	132	1	1	77	76
13.	713102	Malarz budowlany	136	19	1	1	61	9
14.	711202	Murarz	134	1	0	0	47	0
15.	752205	Stolarz	121	0	0	0	38	0

W przeciągu I półrocza omawianego roku w obrębie struktury zawodów nastąpiły niewielkie zmiany wobec wcześniejszych okresów sprawozdawczych. Zmianie uległa struktura liczebna, pojawiły się też dwa nowe zawody t.j. malarz budowlany oraz stolarz.

Jak wynika z danych zebranych w powyższej tabeli, w I połowie 2013 roku najczęściej zarejestrowanych bezrobotnych posiadało zawody: sprzedawca, technik ekonomista, ekonomista, ślusarz oraz technik mechanik.

Zauważyć można również, że nadal obsadzenie podstawowych stanowisk jest większym problemem niż brak specjalistów. Obserwujemy brak chętnych do sprzątnięcia, sprzedaży itp., mimo iż osoby posiadające m.in. oba te zawody stanowią znaczny procent wśród zarejestrowanych w urzędzie pracy. Wyjaśnieniem tego paradoksu może być wiele, osoby pozostające w rejestrach PUP w znaczącej części są to długotrwale bezrobotni – a więc grupa, którą najtrudniej ponownie wprowadzić na rynek pracy, są to osoby z bardzo niską motywacją do pracy. Część z nich w trakcie pozostawania w rejestrach urzędu podniosła swoje kwalifikacje lub całkowicie przekwalifikowała się i w chwili obecnej szuka zatrudnienia w nowym zawodzie. Wielu z klientów PUP posiada przeciwwskazania lekarskie do podejmowania pracy w posiadanym zawodzie. Nie można także pominąć faktu, iż niejednokrotnie proponowane przez pracodawcę warunki zatrudnienia nie są satysfakcjonujące dla potencjalnych kandydatów do pracy.

2. ANALIZA OFERT PRACY WEDŁUG ZAWODÓW.

Bardzo ważnym elementem monitoringu rynku pracy jest analiza napływu ofert pracy, która pozwala na określenie skali nadwyżki i deficytu zasobów pracy w układzie zawodów i specjalności oraz grup zawodów.

Poniższa tabela przedstawia, w jakich zawodach w I połowie 2013 roku pracodawcy za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy poszukiwali najczęściej osób.

T-1/P-3 Oferty pracy wg zawodów w powiecie m. Szczecin w I – półroczu 2013r.

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy	
			zgłoszone w I-półroczu	w końcu I-półrocza
1.	515303	Robotnik gospodarczy	433	13

2.	911207	Sprzątaczką biurową	276	36
3.	000000	Bez zawodu	238	30
4.	512001	Kucharz	94	8
5.	524404	Telemarketer	88	0
6.	713208	Piaskarz	82	0
7.	332203	Przedstawiciel handlowy	79	18
8.	721402	Monter kadłubów okrętowych	78	12
9.	522301	Sprzedawca	77	7
10.	524902	Doradca klienta	76	6
11.	334306	Technik administracji	76	0
12.	411003	Pracownik kancelaryjny	76	10
13.	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	54	6
14.	243305	Specjalista do spraw sprzedaży	53	0
15.	341202	Opiekun osoby starszej	50	0

Jednym z warunków poprawy sytuacji na rynku pracy jest nieustanny napływ nowych ofert zatrudnienia. Ogółem do PUP w Szczecinie w omawianym okresie wpłynęło 4009 ofert pracy (łącznie z ofertami subsydiowanymi), czyli o 1597 więcej niż w tym samym okresie roku ubiegłego. Jednak nie wszystkie oferty pracy zostają zrealizowane wpływają na to m.in.: problem nieaktualności lub braku pełnych kwalifikacji zawodowych, jakie posiadają osoby poszukujące pracy.

Aby przeciwdziałać takiemu stanowi rzeczy tut. urząd oferuje możliwość uaktualnienia, podniesienia lub zdobycia nowych kwalifikacji zawodowych przez osoby bezrobotne organizując szkolenia grupowe i indywidualne.

Najwięcej wolnych miejsc pracy wykazano w następujących zawodach: robotnik gospodarczy, sprzątaczką biurową, kucharz, telemarketer oraz piaskarz.

W przypadku robotnika gospodarczego oraz pozycji bez zawodu, ten popyt może wynikać z ofert zatrudnienia przy pracach społecznie użytecznych, które nie stanowią trwałych miejsc

pracy. Podobnie jest z zapotrzebowaniem na techników administracji i techników kancelaryjnych, wynika to w większej mierze z dogodnej dla pracodawcy formy aktywizacji osób bezrobotnych, jaką jest staż, niż rzeczywistej liczby wolnych miejsc pracy.

Warto zwrócić uwagę, że w każdym z czołowych zawodów biorąc pod uwagę ilość napływu ofert pracy nie ma zawodu, do wykonywania, którego byłoby konieczne wykształcenie wyższe. Systematycznie rośnie zapotrzebowanie na pracowników posiadających kwalifikacje zawodowe na poziomie przynajmniej średnim, choć nadal pracodawcy zgłaszają wiele ofert dla osób posiadających podstawowe umiejętności.

3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH.

Raport zawodów deficytowych i nadwyżkowych sporządzono w oparciu o wskaźniki zawarte w zaleceniach metodycznych do prowadzenia monitoringu. Właściwa interpretacja danych wymaga zapoznania się z definicją wskaźnika intensywności deficytu lub nadwyżki zawodów.

W – Wskaźnik intensywności deficytu lub nadwyżki zawodów (iloraz średniej miesięcznej liczby ofert pracy w danym zawodzie zgłoszonych w danym roku do średniej miesięcznej napływu bezrobotnych w danym zawodzie w takim samym okresie).

Analizując zawody deficytowe i nadwyżkowe zauważyć można, że zostały one spolaryzowane dodatkowo poprzez odniesienie się do wyodrębnionego na określonym pułapie średniej miesięcznej nadwyżki (deficytu) podaży siły roboczej, co pozwoliło na wyłonienie faktycznie istotnych z punktu widzenia regionalnego rynku pracy zawodów i wskazanie ich w postaci rankingu ujętego w poniższej tabeli. Wychodząc z założenia, że oprócz wskaźnika intensywności deficytu (nadwyżki) równie istotna jest kwestia wartości średniego miesięcznego deficytu (nadwyżki), w poniższym raporcie zostały umieszczone również takie zwody, które przy relatywnie niskim wskaźniku notowały bardzo duży średni miesięczny deficyt (nadwyżkę). Przykładem jest choćby zawód robotnik gospodarczy, który przy wskaźniku deficytu zaledwie 8,8 notował, co miesiąc średnio 72 oferty wpływające do PUP, czyli więcej niż rejestrujących się w tym zawodzie. Pomimo tego, iż poniższa analiza ułożona została ułożona w oparciu o malejącą wartość deficytu (nadwyżki), w kolumnie 6

czernym kolorem wyróżniono zawody o największej wartości średniego miesięcznego deficytu (nadwyżki).

3.1. ZAWODY DEFICYTOWE ($W > 1,1$).

T-I/P-4 Zawody deficytowe w powiecie m. Szczecin
w I – półroczu 2013r.

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I-półroczu	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych w I-półroczu	Średnia miesięczna (nadwyżka) deficyt podaży siły roboczej w I-półroczu	Wskaźnik intensywności (nadwyżki) deficytu zawodów
1.	524404	Telemarketer	14,6667	0,1667	-14,5000	88,0000
2.	713208	Piaskarz	13,6667	0,3333	-13,3333	41,0000
3.	541308	Pracownik ochrony fizycznej I stopnia	4,6667	0,1667	-4,5000	28,0000
4.	524403	Sprzedawca na telefon	4,3333	0,1667	-4,1667	26,0000
5.	961302	Robotnik placowy	8,1667	0,3333	-7,8333	24,5000
6.	531202	Asystent nauczyciela przedszkola	3,1667	0,1667	-3,0000	19,0000
7.	712901	Monter płyt kartonowo gipsowych	3,1667	0,1667	-3,0000	19,0000

8.	832202	Kierowca samochodu dostawczego	5,6667	0,3333	-5,3333	17,0000
9.	341202	Opiekun osoby starszej	8,3333	0,5000	-7,8333	16,6667
10.	722101	Kowal	5,0000	0,3333	-4,6667	15,0000
11.	332101	Agent ubezpieczeniowy	2,1667	0,1667	-2,0000	13,0000
12.	243305	Specjalista do spraw sprzedaży	8,8333	0,8333	-8,0000	10,6000
13.	712403	Monter izolacji przemysłowych	1,6667	0,1667	-1,5000	10,0000
14.	713103	Malarz konstrukcji i wyrobów metalowych	5,0000	0,5000	-4,5000	10,0000
15.	524902	Doradca klienta	12,6667	1,3333	-11,3333	9,5000
16.	515303	Robotnik gospodarczy	72,1667	8,1667	-64,0000	8,8367
17.	341201	Asystent osoby niepełnosprawnej	1,3333	0,1667	-1,1667	8,0000
18.	711101	Konserwator budynków	1,3333	0,1667	-1,6667	8,0000
19.	911207	Sprzątaczką biurową	46,0000	7,5000	-38,5000	6,1333
20.	334201	Sekretarz sądowy	1,0000	0,1667	-0,8333	6,0000
21.	711601	Brakarz	2,0000	0,3333	-1,6667	6,0000
22.	912101	Maglarz	1,0000	0,1667	-0,8333	6,0000
23.	932101	Pakowacz	3,8333	0,6667	-3,1667	5,7500
24.	962905	Szatniarz	1,8333	0,3333	-1,5000	5,5000

25.	721204	Spawacz metoda MAG	1,6667	0,3333	-1,3333	5,0000
26.	911102	Sprzątaczką domowa	0,8333	0,1667	-0,6667	5,0000
27.	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	9,0000	1,8333	-7,1667	4,9091
28.	441203	Listonosz	7,0000	1,5000	-5,5000	4,6667
29.	522302	Sprzedawca w branży mięsnej	1,5000	0,3333	-1,1667	4,5000
30.	431101	Asystent do spraw księgowości	2,8333	0,6667	-2,1667	4,2500

Struktura czołowych zawodów deficytowych na I półrocze 2013 wygląda nieco inaczej niż w poprzednim analizowanym okresie. Analiza powyższego wskaźnika intensywności deficytu zawodów wykazała, że w pierwszej połowie 2013 r. do zawodów deficytowych zaliczyliśmy między innymi: telemarketera, piaskarza, pracownika ochrony I stopnia, sprzedawca na telefon oraz robotnik placowy.

W zestawieniu tym nie zostały uwzględnione zawody w przypadku, których wartość wskaźnika deficytu osiągnęła poziom maximum (MAX). Oznacza to, że pracodawcy złożyli zapotrzebowanie w danym zawodzie, jednak w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Szczecinie nie figurowali bezrobotni posiadający taki zawód. Dla przykładu możemy tu przytoczyć następujące profesje: kierownik działu produkcji, lekarz weterynarii, nauczyciel fizyki i astronomii, specjalista do spraw logistyki i wiele innych.

3.2. ZAWODY NADWYŻKOWE (W < 0,9).

W poniższej tabeli nie uwzględniono zawodów o intensywności nadwyżki równej, „0” czyli takiej, dla których w analogicznym okresie nie wpłynęła żadna oferta pracy. Pracodawcy nie byli, więc zainteresowani zatrudnieniem osób poszukujących pracy w takich zawodach jak: fizyk, matematyk, lekarz, inżynier elektryk, nauczyciel wychowania fizycznego, politolog, teolog, socjolog, tłumacz języka angielskiego, technik weterynarii, fotograf, strażak, florysta, technik usług kosmetycznych, listonosz oraz wiele, wiele innych.

**T-I/P-4 Zawody nadwyżkowe w powiecie m. Szczecin
w I – półroczu 2013r.**

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I-półroczu	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w I-półroczu	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w I-półroczu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	331403	Technik ekonomista	0,1667	51,6667	51,5000	0,0032
2.	235107	Pedagog	0,1667	17,3333	17,1667	0,0096
3.	263102	Ekonomista	1,0000	56,6667	55,6667	0,0176
4.	311504	Technik mechanik	0,6667	30,6667	30,0000	0,0217
5.	753105	Krawiec	0,5000	21,1667	20,6667	0,0236
6.	741207	Elektromonter (elektryk) zakładowy	0,1667	6,8333	6,6667	0,0244
7.	214106	Logistyk	0,3333	12,8333	12,5000	0,0260
8.	752205	Stolarz	0,5000	13,6667	13,1667	0,0366
9.	821104	Monter maszyn i urządzeń okrętowych	0,1667	4,1667	4,0000	0,0400
10.	214406	Inżynier mechanik – środki transportu	0,1667	4,0000	3,8333	0,0417
11.	832201	Kierowca mechanik	0,1667	4,0000	3,8333	0,0417

12.	723303	Mechanik maszyn i urządzeń budowlanych i melioracyjnych	0,1667	3,8333	3,6667	0,0435
13.	216201	Architekt krajobrazu	0,1667	3,6667	3,5000	0,0455
14.	713102	Malarz budowlany	0,5000	10,0000	9,5000	0,0500
15.	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	0,5000	9,6667	9,1667	0,0517
16.	213207	Inżynier zootechnik	0,1667	3,0000	2,8333	0,0556
17.	723105	Mechanik samochodów osobowych	1,0000	18,0000	17,0000	0,0556
18.	000000	Bez zawodu	39,6667	696,5000	656,8333	0,0570
19.	241103	Specjalista do spraw rachunkowości	0,3333	5,3333	5,0000	0,0625
20.	261906	Prawnik legislator	0,1667	2,6667	2,5000	0,0625
21.	721306	Błacharz samochodowy	0,3333	5,1667	4,8333	0,0645
22.	213106	Biotechnolog	0,1667	2,5000	2,3333	0,0667
23.	311408	Technik elektronik	0,3333	5,0000	4,6667	0,0625
24.	352203	Technik telekomunikacji	0,3333	4,5000	4,1667	0,0741
25.	722204	Ślusarz	2,667	33,1667	30,5000	0,0804
26.	263302	Historyk	0,1667	2,0000	1,8333	0,0833

27.	611303	Ogrodnik	0,3333	4,0000	3,6667	0,0833
28.	213303	Specjalista ochrony środowiska	0,5000	5,6667	5,1667	0,0882
29.	311910	Technik budowy okrętów	0,1667	1,8333	1,6667	0,0909
30.	711202	Murarz	1,3333	13,8333	12,5000	0,0964

Zawody nadwyżkowe, a więc jedno z bardziej niepokojących zjawisk na rynku pracy na przełomie lat 2012/2013 wykazują pewne podobieństwo. Oznacza to, że sytuacja na rynku pracy dla wielu zawodów nie zmieniła się. W sytuacji najgorszej (podobnie jak w latach poprzednich) pozostają osoby nieposiadające zawodu. Stanowią najbardziej liczną kategorię osób rejestrujących się w urzędzie pracy, podczas gdy napływające oferty najczęściej wskazują na konkretny zawód.

Zawodami nadwyżkowymi wykazującymi wysoką wartość wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu są: technik ekonomista, pedagog, ekonomista, technik mechanik oraz krawiec. Istotnym zjawiskiem jest stale zła sytuacja zawodu, jakim jest ekonomista, pedagog lub logistyk. Zawody te, wymagają studiów wyższych, jednak na szczecińskim rynku pracy panuje niedobór ofert pracy dla osób z takimi kwalifikacjami.

Struktura zawodów nadwyżkowych nie wskazuje jednoznacznie na określone rodzaje pracy. Choć licznie reprezentowane są zawody techniczne (technik mechanik, technik ekonomista, technik elektronik, technik telekomunikacji), to swój udział mają również zawody niewymagające kwalifikacji technicznych (ogrodnik, krawiec, murarz, stolarz) a nawet takie, które wymagają studiów wyższych (ekonomista, pedagog, logistyk, historyk, prawnik legislator).

Warto zauważyć, że ranking zawodów nadwyżkowych jest zdecydowanie bardziej rozbudowany niż w przypadku zawodów deficytowych – wynika to z „nadwyżkowego” charakteru całego rynku pracy oraz bardziej wyrazistych wskaźników nadwyżki. Biorąc pod uwagę dodatkowe kryterium, jakim jest tu wartość średniej miesięcznej nadwyżki podaży pracy zawód elektromonter należy traktować jako mniej deficytowy niż ujęty w rankingu na dalszym miejscu zawód ślusarz. Miesięcznie w przypadku elektromontera 6 osób

rejestrujących się nie ma ofert zatrudnienia w swym zawodzie, podczas gdy w przypadku ślusarza liczba ta wynosi 33.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych dla miasta Szczecin dotyczący pierwszego półrocza 2013 roku pokazał, że sytuacja na lokalnym rynku pracy jest nadal trudna. Stopa bezrobocia w porównaniu z I półroczem 2012 roku wzrosła o wartość 0,7%. Problem bezrobocia jest bardzo złożony i należy pamiętać, że analiza ilościowa nie jest w stanie w pełni go oddać. Podstawą do opracowania niniejszego monitoringu są dane pochodzące z rejestrów Powiatowego Urzędu Pracy, dotyczące bezrobotnych oraz ofert pracy.

Przedstawione opracowanie nie ukazuje pełnego obrazu sytuacji bezrobotnych, analizuje jedynie dane dostępne w systemie informatycznym SYRIUSZ. Nie ma możliwości włączenia w badanie wszystkich bezrobotnych, którzy w rzeczywistości nie pracują, jednak nie pozostają w oficjalnych rejestrach. Identyczna sytuacja ma miejsce w przypadku ofert pracy, tylko niektóre są zgłaszane do urzędu pracy, pracodawcy często poszukują pracowników korzystając z innych sposobów ogłaszania ofert pracy.

Ponadto kwalifikacje zawodowe wielu bezrobotnych dezaktualizują się. Znaczna część osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy nie jest zainteresowana podjęciem zatrudnienia, a ich rejestracja w urzędzie jest związana z chęcią korzystania z bezpłatnej opieki zdrowotnej, na podstawie ubezpieczenia przez urząd pracy.

Jednak pomimo wszelkich nieścisłości, oraz wątpliwości w/w opracowanie dotyczące lokalnego rynku pracy jest niezbędnym elementem, ponieważ stanowi bogate źródło informacji dla zainteresowanych osób. Obrazuje ono sytuację oraz może stać się podstawą do kreowania działań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu.

Na podstawie zgromadzonych danych można wywnioskować:

1. Na koniec pierwszego semestru 2013r. nastąpił wzrost stopy bezrobocia o 0,7 % w porównaniu z tym samym okresem roku ubiegłego.
2. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Szczecinie, na koniec badanego okresu zwiększyła się w stosunku do czerwca 2012 roku o 1386 osób.
3. Najliczniejsza grupa bezrobotnych to między innymi: osoby bez zawodu, sprzedawca, technik ekonomista oraz ekonomista.

4. W pierwszej połowie 2013 roku pozyskano 4009 ofert pracy, natomiast w pierwszym półroczu 2012 roku liczba ta wyniosła 2412 ofert. Odnotowaliśmy, więc w tym okresie wzrost liczby ofert zatrudnienia o 1597.

5. Największa liczba ofert pracy jest skierowana do: robotnik gospodarczy, sprzątaczk biurowa, oferty bez zawodu oraz kucharz (w zestawieniu uwzględniono również oferty pracy subsydiowanej, czyli: staże, przygotowania zawodowe, roboty publiczne i prace interwencyjne).

6. Zawody nadwyżkowe to między innymi: technik ekonomista, pedagog, ekonomista, oraz technik mechanik.

7. Zawody deficytowe to między innymi: telemarketer, piaskarz, pracownik ochrony fizycznej I stopnia oraz sprzedawca na telefon.